BUCURIILE CRACIUNULUI
I. SCRISOARE CATRE ”OAMENII MARI”
II. SCRISOARE CATRE COPII
www.sfaturiortodoxe.ro/bucuriilecraciunului.htm

Scrisoare către ”oamenii mari”

de Danion Vasile

Încep această scrisoare despre Crciun mărturisind ceea ce toti crestinii adeveresc la prăznuirea Sfintelor Pasti: ”Hristos a înviat!”

Aceste cuvinte se spun primăvara, si nu iarna: stiu si eu asta. Atunci de ce răstorn ordinea firească a lucrurilor?

Stimati părinti (as vrea să vă spun ”iubiti părinti”, dar deoarece nu ne cunoastem folosesc o formulă sobră), vă scrie un profesor de religie. Vă scriu pentru că am simtit nevoia să vă vorbesc în repetate rânduri. Am fost profesor de religie la o scoală generală, la o scoală postliceală, si mai nou tin ore la o grădinită crestină: am avut ocazia să cunosc un număr foarte mare de copii, de la trei până la peste douăzeci de ani, si prin intermediul copiilor, mai mult sau mai putin, i-am cunoscut si pe unii părinti.

ncep scrisoarea despre Crăciun cu cuvintele care îmi sunt foarte dragi: ”Hristos a înviat!”. Si cred că părintii crestini înteleg de ce, si poate chiar răspund în gândul lor: ”Adevărat a înviat!”

Lumea de astăzi fuge de învierea lui Hristos, lumea de astăzi, care stă sub semnul păcatului si al apostaziei, vrea să păstreze din credinta crestină numai un ambalaj superficial, care să dea impresia că lucrurile merg în directia bună. Încetul cu încetul, pe măsură ce tot ce e curat si sfânt e izgonit din această lume, se va renunta si la acest ambalaj ”de anticariat”.

E trist că Nasterea Domnului s-a transformat din pricină a bucuriei de Crăciun în pretext al bucuriilor de Crăciun. Adică sub masca unei sărbători duhovnicesti, oamenii îsi fac cele mai ciudate pofte, îsi împlinesc cele mai rafinate patimi. E interesant faptul că multi comercianti americani au renuntat să numească Crăciunul cu denumirea traditională, ”Christmas”, numindu-l mai nou ”X-mas”... E mult mai potrivit numele de ”X”-mas decât numele de ”Crăciun”. De Crăciun nu ar trebui să se facă petreceri destrăbălate. Si totusi se fac. De Crăciun nu ar trebui ca oamenii să mănânce peste măsură, si totusi o fac.

”Dar în zilele de Crăciun nu sunt plinele spitalele de oameni care au mâncat până li s-a făcut rău, de crestini care de bucurie că s-a terminat postul au mâncat mai mult decât mănâncă păgânii la praznicele lor?”

Aceia nu sunt crestini decât cu numele. Aceia nu au postit decât de formă. Credinta crestină nu tine numai cât e postul. Cine e crestin, e crestin si în posturi, si în afara posturilor. E crestin tot timpul. Si crestinul e cumpătat nu numai în post, ci tot timpul. Crestinul e de fapt într-un post continuu, care tine până la sfârsitul vietii pământesti. Aceasta nu înseamnă că el nu stie să se bucure de bunătătile pe care le primeste de la Dumnezeu. Stie să se bucure, dar păstrează măsura în toate. Stie să se bucure, si îi multumeste lui Dumnezeu pentru ele. Dar nu se lasă robit de ele. Nu se lasă dominat de ele.

Crestinii pentru care sfârsitul postului înseamnă începutul desfrâului nu sunt crestini. Da, sunt oameni care după ce au postit tot postul o tin până la Bobotează numai în chefuri, numai în betii. Dar acesti oameni nu sunt crestini.

Acesti oameni sărbătoresc ”X-mas-ul”.

În scrisoarea de fată voi încerca să vă arăt cât de diferit este Crăciunul de ”X-mas”, si să vă rog să îi învătati pe copiii vostri să nu confunde cele două momente, chiar dacă, din punct de vedere cronologic, se suprapun.

Cel mai simplu mod de a diferentia cele două sărbători este stabilirea legăturii lor cu Hristos, Fiul lui Dumnezeu care S-a făcut om pentru mântuirea noastră. Si, pentru a usura această diferentiere, vom porni de la faptul că Hristos, Pruncul din staulul Betleemului, este Acelasi Hristos care a fost răstignit de oamenii pe care i-a iubit, si Acelasi Hristos care a înviat din morti, cu moartea pe moarte călcând.

Acest adevăr nu este prea comod. Pe cât de simplu este să consideri Crăciunul ca evocare a nasterii unui prunc într-un staul, prunc care a devenit un mare învătător al omenirii, chiar cel mai mare învătător, pe atât de greu este să recunosti că Pruncul este Mântuitorul care a primit a Se răstigni pentru păcatele noastre, Mântuitorul care a înviat pentru a ne pregăti nouă locasuri ceresti.

Cei care vor să separe Pruncul născut de Fecioara Maria, de Hristosul cel înviat din morti, încearcă să ucidă Crăciunul. Se aseamănă lui Irod care, pentru a-l ucide pe Mesia, a dat ordin să fie omorâti cei paisprezece mii de prunci.

Cine se simte stânjenit auzind de Crăciun cuvintele ”Hristos a înviat!” dovedeste că sărbătoarea sa nu are nimic în comun cu Hristos.

Sunt constient de faptul că ideile pe care le pun pe hârtie pot părea ridicole, că reprezintă un fir de praf pe balanta care, la celălalt capăt, poartă tonele de reclame la casetofoane, aparate de epilat, anticonceptionale, excursii în străinătate, si toate la un pret redus: doar se apropie Crăciunul. Mass-media duce o luptă sustinută pentru a transforma omul într-un robot care cumpără, într-un animal care trăieste numai la nivel de epidermă.

Nimeni nu poate contesta că, în vacarmul vânzătorilor de daruri de Crăciun, glasul Bisericii de-abia se mai face auzit. Unii dintre cei care vin să asculte slujba de Crăciun o fac numai pentru a-si face norma de duhovnicie pentru jumătate de an, pentru a lua o gură de aer duhovnicesc care să îi tină până la Pasti. Si chiar si ei se lasă ademeniti de mirosul puternic al mâncărurilor care îi asteaptă si de al parfumului suav al băuturilor care le vor veseli inimile.

În înfruntarea dintre Biserică si mass-media, înfruntare care atinge apogeul de Pasti si de Crăciun, există un arbitru pe care mass-media nu îl poate recunoaste, desi uneori îl invocă dezinvoltă: e vorba de Însusi Dumnezeu.

Dumnezeu e de partea Bisericii, Dumnezeu dă dreptate Bisericii. Si aceasta nu dintr-o preferintă accidentală, ci pentru faptul că Biserica este Mireasa tainică a lui Hristos.

Se duce un război crunt pentru ca de Crăciun glasul Bisericii să fie acoperit. Mai precis, diavolul a înteles că cea mai iscusită tactică pentru a lovi în Biserică nu este cea de a-i acoperi glasul (aceasta ar fi generat o rezistentă martirică), ci pentru a include glasul Bisericii în corul unei bucurii generale: înaintea emisiunilor de divertisment, televiziunea transmite secvente emotionante de la slujba tinută la cine stie ce mare catedrală, iar colindele sunt prezente cu multă risipă în ambianta programelor de pe marea majoritate a posturilor de televiziune.

S-a ajuns chiar la hibridul colindelor cântate pe muzică hip-hop sau pe alte ritmuri. Cu voci senzuale, fete tinere cântă despre Nasterea Domnului cu aceeasi ”evlavie” cu care cântă despre ultima iubire de pe plajă. Dar colindele lor nu au nimic din curătia colindelor adevărate. Oricât ar fi de prelucrate, melodiile lor nu vor trezi niciodată fiorul sfânt pe care îl trezesc în suflete vechile colinde.

Stimati părinti, nu vă scriu pentru a vă face un rechizitoriu al deformării Prăznuirii Crăciunului. Nu urmăresc decât să punctez câteva din caracteristicile sale. Vă scriu pentru a vă ruga să îi ajutati pe copiii vostri să trăiască un Crăciun adevărat.

Asta vă stă în putintă să le oferiti, oricât ati fi de săraci sau de bogati. Mă adresez vouă, oamenilor mari, ca si cum as fi un prieten al copiilor. Sunt si eu un om mare. Sunt căsătorit, am doi copii, si ar trebui să nu mă simt foarte preocupat de problemele copiilor vostri. Nu am nici o vină că am fost si sunt profesor de religie. Această pozitie mă obligă să mă rog si pentru copiii cărora le predau, si pentru toti copiii din lume. Nu prin altceva decât prin faptul că, iubind copiii, simt nevoia să îi ajut din ce în ce mai mult.

Vă scriu această scrisoare pentru a vă implora: nu le răpiti copiilor Crăciunul. Cu aceeasi insistentă cu care comerciantii vă trag de mâneca hainei pentru a cumpăra două ciocolate la pret de una, sau cinci pachete de curmale la pret de două, eu vă trag de mâneca sufletului: nu le răpiti copiilor Crăciunul.

Nu aveti dreptul să le răpiti copiilor Crăciunul, asa cum nu aveti dreptul să le răpiti copilăria.

Poate că rândurile mele par alarmiste, poate că nu întelegeti de ce vă cer să nu le răpiti copiilor Crăciunul: pentru că multi dintre părintii copiilor cărora le-am fost profesor au făcut aceasta. Cum? Foarte simplu: încurajându-i pe copii să înteleagă prin Crăciun o sărbătoare a plăcerilor, a prăjiturilor si a distractiilor, o sărbătoare în care totul este permis si nimic nu este refuzat.

Copiii sunt învătati să astepte Crăciunul nu pentru a se bucura de Nasterea Domnului, ci pentru a se bucura de cine stie ce masinută sau robotel, dacă sunt băieti, sau de cine stie ce păpusă, dacă sunt fete.

Scrisoarea mea nu este sistematică, asa că vă rog să nu căutati o succesiune logică în rândurile mele. Vă scriu repede, vă scriu grăbindu-mă foarte tare deoarece este 29 noiembrie si dacă nu vă "trimit" scrisoarea la timp, risc să o citească numai tipografii.

Ce vină au părintii care au crescut în comunism, si care nu au avut parte decât de Crăciunuri din care a lipsit Dumnezeu? Cum ar putea ei să îsi învete copiii să cunoască o bucurie pe care ei însisi nu au cunoscut-o?

Iată o întrebare care pare dificilă. Dar nu e chiar atât de dificilă pe cât pare. Părintii care au crescut departe de Biserică, părintii care au crescut asteptându-l iarna pe Mos Gerilă, ar trebui să fie foarte sinceri cu ei însisi si să recunoască faptul că vietile lor au fost triste.

Oamenii nu vor să recunoască acest adevăr, că departe de Biserică nu există împlinire, dar aceasta este realitatea. Viata oamenilor mari este o viată foarte diferită de a copiilor: pentru copii viata este plină de sperantă, este plină de promisiuni. Pe măsură ce trece timpul această perspectivă se metamorfozează dintr-o imagine de primăvară într-o imagine de toamnă. Viata nu este asa cum vrem noi. Viata este dură, viata este plină de greutăti. Nu neapărat financiare, bogatii nu au probleme materiale dar sufleteste nu sunt deloc mai împliniti decât săracii.

În lumea pe care o cunoastem în clipa în care am devenit maturi, în clipa în care avem propria noastră familie, în clipa în care avem copiii nostri, vor creste si acesti copii. Sunt unii părinti care vor să îsi pregătească odraslele pentru supravietuirea în această junglă contemporană crescându-i după principiul "homo homini lupus". Copiii se maturizează foarte repede, cresc purtând în sufletele lor duritatea, si ajung fiare sălbatice.

Alti părinti încearcă să îsi crească copiii într-un răsfăt maxim, confundând datoria de părinti cu obligatia de a transforma copilăria fiilor lor în vârsta tuturor plăcerilor împlinite. "Viata le va fi plină de greutăti, măcar să cunoască acum bucuria dorintei împlinite."

Acest răsfăt nu le prinde bine copiilor. Acest răsfăt le distruge sufletele, si îi învată că binele este acelasi lucru cu împlinirea vointei proprii. Copiii care asteaptă Crăciunul doar pentru a-si mări colectia de jucării, sau doar pentru a-si mări "colectia" de vizite în parc vor creste fără a avea cunoaste bucuria Crăciunului.

Ce este bucuria Crăciunului? Este bucuria că Hristos S-a născut pentru mântuirea noastră.

Că Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat pentru ca oamenii să cunoască Viata cea adevărată, Viata binecuvântată de Dumnezeu.

E usor să spunem vorbe mari, fără acoperire. E usor să negăm bucuriile lumii acesteia fără a pune ceva în loc. Nu rareori întâlnim "cerberi" crestini care contestă tot ce tine de prezent, tot ce tine de lumea în care trăim, si care au sufletele mai pustii decât ale celor pe care îi amenintă cu înfricosătoare chinuri ale veacului. Acesti falsi profeti contemporani fac rău Bisericii pentru că prezintă credinta crestină ca pe o utopie, ca pe o filosofie care încearcă să răstoarne celelalte sisteme de gândire numai pentru a-si afirma o superioritate pe care nu este în stare să o demonstreze.

Vom face încă două-trei observatii despre trăsăturile acestor profeti de ocazie tocmai pentru că ei, sau mai bine zis înaintasii lor, sunt în mare măsură vinovati de declinul spiritual al lumii în care trăim. Acesti "crestini alesi" nu înteleg că Hristos a venit în lume pentru a modela vieti, pentru a le arăta oamenilor calea spre cer si pentru a-i ajuta să meargă pe această cale: ei vor ca toată lumea să tină cont de sfaturile lor, si confundând aceste sfaturi izvorâte mai mult din propria întelepciune decât din Evanghelie (chiar dacă sunt îmbrăcate în poleială evanghelică) cu întelepciunea supremă, încearcă să fie inchizitori care convertesc cu sabia cuvântului o lume apostată.

Ei vorbesc despre bucuria pe care o aduce Hristos, dar nu cunosc această bucurie. Ei vorbesc despre pacea pe care o dăruieste Hristos, dar sunt plini de tulburare. Ei vorbesc despre iubirea vrăjmasilor, dar se mânie pe oricine nu vrea să le acorde o importantă deosebită. Cuvintele lor sunt lipsite de putere. Cuvintele lor nu conving. Ei nu fac altceva decât să nască în mintile celorlalti teama de credinta crestină: "A fi crestin înseamnă: unu- să nu faci asta; doi- să nu faci nici asta si nici asta; ..." si tot asa până când lista faptelor interzise depăseste imaginatia unui om normal. Dacă i-am ruga pe acesti profeti să ne spună părerea lor despre cum trebuie petrecut Crăciunul, nu ar trebui să ne mire dacă ne-ar înmâna o brosură plină de fraze lungi si plictisitoare, care ar începe fiecare cu cuvintele "Nu cumva..." sau "Nu trebuie să...".

Acesti alesi reduc credinta crestină la un "Nu..." înalt de doi metri si jumătate, care îi depăseste pe toti. Dar credinta crestină este viată. Si viata nu se poate reduce la interdictii. Viata nu se poate reduce la nimic altceva, viata nu se poate ciunti sau deforma. Viata este viată. Viata crestină este să îl iubesti pe Dumnezeu, gustând încă de pe pământ bucuriile vesniciei, si să îti iubesti aproapele, pregustând comuniunea cu toti îngerii si sfintii. Viata crestină începe cu un "Da..." mare, cu un "Da..." pe care Dumnezeu l-a rostit atunci când, din multa Sa dragoste, l-a creat pe om.

Atunci când vorbim despre bucuria Crăciunului, oricât de mult s-ar îndepărta oamenii zilelor noastre de trăirea duhovnicească a acestui praznic, nu ar trebui să pornim de la "Nu" -uri. Chiar dacă omul este iubitor de patimi, chiar dacă omul îsi doreste raiul numai prin vorbe, prin fapte arată contrariul.

Scurta mea scrisoare vrea să vă ceară un singur lucru: lăsati-i pe copii să se bucure de Sărbătoarea Nasterii Domnului. Si dacă apare si un "nu", adică rugămintea de a nu le fi furată această bucurie, motivul este că prea multi părinti le pregătesc copiilor un Crăciun din care nu lipseste decât Hristos.

Nu îmi doresc să mă asemăn "crestinilor alesi" despre care am scris putin mai sus, si nu am de gând să fac un rechizitoriu al neopăgânismelor promovate de mass-media cu ocazia sărbători crestine. Nu pentru că îmi e teamă că voi fi ironizat (sunt situatii când ironia celorlalti dovedeste faptul că spusele tale îi zgârie). Ci pentru că vreau doar ca dragostea părintilor să fie mai tare decât această lume care încearcă să dezbine tot ce e frumos.

Stim în ce lume plină de minciuni, plină de compromisuri si de greutăti crestem noi. Tot

în ea vor creste si copiii nostri. ”Nu suntem îngeri, si nici copiii nostri nu sunt.” E adevărat, dar la fel de adevărat este si faptul că nimic în lumea aceasta nu poate împlini sufletele decât Dumnezeu.

Si nu avem dreptul de a-i lipsi pe copiii nostri de cunoasterea lui. Dacă ei vor simti dragostea dumnezeiască, dacă ei vor întelege Taina Pruncului născut în staulul Betleemului, atunci în inimile lor se va aprinde un foc care va arde toate gunoaiele pe care lumea aceasta încearcă să le îngrămădească: focul credintei.

Copiii au nevoie de Crăciun. Si noi avem nevoie. Cu toti avem nevoie de împlinire.

Să fim sinceri cu noi însine: putem să ne mintim sotii sau sotiile, putem să ne mintim prietenii sau rudele, dar pe noi nu putem să ne mintim (dacă am ajuns să ne mintim si pe noi, nu mai suntem oameni, ci suntem roboti a căror libertate ”programată” nu înseamnă alegerea între bine si rău, ci alegerea între diferitele forme ale răului).

Viata fără Dumnezeu este o viată stearpă. Si, dacă noi, din cauza patimilor noastre, nu vrem să cunoastem această viată, cel putin să nu le răpim copiilor nostri posibilitatea de a o cunoaste. Să nu le transformăm Crăciunul într-o sărbătoare a cadourilor.

”Si atunci, să renuntăm la cadouri?”

Nu, nu asta e solutia. Solutia este de a le da cadourilor atentia cuvenită, fără ca această atentie să gonească importanta prăznuirii Nasterii Fiului lui Dumnezeu. Peste câtiva ani de zile, masinutele si păpusile de astăzi nu îi vor ajuta să reziste în jungla înconjurătoare. Da, copiii nostri au nevoie de jucării (dar de jucării care să le dezvolte capacitatea psiho-motorie, nu să le spele creierul cum fac majoritatea jocurilor pe calculator). Dar mai mult decât de jucării au nevoie să cunoască mila lui Dumnezeu. Si, cunoscând dragostea lui Dumnezeu, vor sti si să se bucure de cadourile primite, si vor sti si să aprecieze eforturile făcute de părinti pentru a le procura aceste cadouri.

Există părinti bogati care risipesc banii pe toate prostiile, si care consideră că, dacă si-au îngropat copiii în teancuri de jucării, acestia nu vor mai avea nevoie nici de prieteni, nici de dragoste, nici de Dumnezeu.

Îndrăznesc să le spun că nu îsi cunosc copiii. Am rămas foarte mirat când unul dintre copiii ai cărui părinti sunt printre cei mai înstăriti din grădinită mi-a spus: ”Ce bine că vin la grădinită... Acasă mă simt ca într-o închisoare, numai jucării, numai jocuri pe calculator. Aici am prieteni, am cu cine să mă joc...” Si peste câteva minute a continuat: ”Ce mult îmi place când ne vorbiti despre Dumnezeu. Simt liniste în suflet.” Îmi părea foarte bine că astfel de vorbe izvorau din mintea lui. Citisem si auzisem multe despre modul în care este sufocată copilăria astăzi, despre influenta nefastă a jocurilor pe calculator sau despre modul în care patima iubirii de sine Îi strică pe copii. Dar vocea sinceră a băiatului de la grădinită (care cu altă ocazie m-a rugat să îl duc la biserică, să vadă si el o slujbă, că părintii nu l-au dus niciodată) mi-a confirmat că cele citite si auzite sunt reale.

Chiar dacă unii părinti nu vor să înteleagă, copiii au nevoie de Dumnezeu. Predând religia la o grădinită simt din ce în ce mai clar acest lucru.

Părintilor care sunt săraci, care nu pot să le ofere copiilor darurile pe care si le doresc de Crăciun, le spun că, dacă îi vor creste în dreapta credintă, peste câtiva ani se vor bucura clipă de clipă de ei: bucuria Crăciunului, ca si bucuria Sfintelor Pasti, nu va lipsi din casele lor: pentru că, prin vietile lor, crestinii sunt dovezi vii ale Învierii lui Hristos. Peste ani, copiii lor vor păstra o curătie sufletească pe care bogatii necredinciosi nu o vor putea procura copiilor lor nici cu saci de bani.

Sunt părinte, am doi copii, si poate că nu voi fi în stare să le ofer un Crăciun asa cum cred că ar trebui să aibă. Spovediti si împărtăsiti vor fi (si mi-as dori să stiu că se vor putea împărtăsi

si când vor ajunge la vârsta liceului), daruri vor primi. Dar asta nu este de ajuns. S-ar putea ca priceperea mea si a sotiei mele să nu dea rezultate bune. Dar eu nu încerc să vă conving să vă cresteti copiii cum mi-i cresc eu. De aceea nici nu vă dau prea multe sfaturi. Nădăjduiesc că, dacă veti întelege câtă nevoie au nevoie copiii vostri de bucuria Crăciunului, Îl veti ruga pe Dumnezeu să vă lumineze cum să îi ajutati să simtă această bucurie.

Un singur lucru vă mai spun: mi-as dori ca, văzând voi bucuria Crăciunului pe fetele lor, să vă dati seama că si voi puteti fi părtasi acestei bucurii. Îmi doresc să fiti gelosi pe bucuria copiilor vostri si să vă doriti să trăiti (sau să retrăiti) această bucurie. Se apropie praznicul. Veniti cu inimile deschise. Spovediti-vă si împărtăsiti-vă. Primiti-L pe Hristos în inimile voastre. Acum nu mai vin magii cu daruri la Hristos, ci Hristos vine la magii care au plecat din diferite părti ale lumii păcatului, ca să Se dăruiască fiecăruia dintre ei în întregime: Hristos bate la usa inimilor voastre. Deschideti-I.

"Deschide usa, crestine..."

Scrisoare către copii

Micul meu prieten,

(Îndrăznesc să îti spun asa pentru simplul fapt că citesti ceea ce ti-am scris. Scriu gândindu-mă la tine, la frumusetea vârstei tale. Chiar dacă nu te cunosc si nu mă cunosti, m-as bucura să stiu că rândurile mele te vor bucura.)

Înainte de a-ti spune orice altceva, s-ar cuveni să mă prezint. Ca să nu te plictisesc îti spun doar că mă numesc Danion Vasile. Sunt de meserie scriitor, dacă asta poate fi o meserie. Am fost o vreme si profesor de religie la o scoală generală; adică am predat si copiilor de vârsta ta. Mi-a fost tare drag să le vorbesc copiilor despre Dumnezeu. Poate si de asta îti scriu: acum trei ani eram între copiii care mă iubeau foarte mult, si îi învătam colinde. Si eu îi iubeam: în pauze îmi săreau în brate, mă jucam cu ei, eram prieteni buni.

De ce îti scriu? Unul dintre motive este că îmi doresc ca anul acesta să fie cât mai multi colindători. Vreau să mergi la colindat. Vreau să te conving de faptul că lumea întreagă are nevoie de colindul tău, de frumusetea colindului tău si de frumusetea chipului tău de colindător.

Trebuie neapărat să mergi la colindat, prietene. Trebuie neapărat să întelegi că, pentru câteva zile, trebuie să ai meseria de colindător. Nu în sensul în care o meserie aduce bani, ci în sensul în care meseria e ceva ce te reprezintă. Asa cum doctorul s-a făcut doctor pentru a îngriji de trupurile bolnavilor, asa cum preotul s-a făcut preot pentru a se îngriji de sufletele oamenilor, tot asa, pentru câteva zile, tu trebuie să devii colindător.

Să stii că asta este una dintre cele mai grele îndeletniciri. Este mai usor să vinzi pâine decât să colinzi. De ce? Colindătorii vestesc lumii Nasterea Domnului. Colindătorii pe care îi vedem, dimpreună cu îngerii pe care nu îi vedem, se bucură că Hristos S-a născut, că Mântuitorul a venit printre oameni.

Cine este Mântuitorul, si ce înseamnă acest lucru pentru tine? Greu de spus. După ce am tinut odată o predică la Mănăstirea Râsca, o mănăstire frumoasă din Moldova, un călugăr bătrân mi-a spus: "Ati vorbit frumos, dar eu n-am înteles nimic." Sper să nu rămâi si tu cu aceeasi părere după ce vei citi scrisoarea aceasta. Mai ales că nu scriu doar pentru a scrie, doar pentru că aceasta îmi este "meseria", ci scriu pentru că vreau să îti spun anumite lucruri.

Cine este Mântuitorul? La această întrebare aproape toti copiii răspund: "Domnul nostru Iisus Hristos". Ce înseamnă pentru tine că Iisus este Mântuitorul lumii? Gândeste-te că esti

supărat, gândeste-te că ti s-a întâmplat un lucru care te-a întristat. Să zicem că ai luat bătaie de la părinti. Si, în timp ce stai si plângi, vezi lângă tine o jucărie pe care ti-o doresti de multă vreme. Lacrimile se usucă repede. Asa era întreaga lume acum două mii de ani: plină de durere si de întristare. Raiul era închis, din cauza păcatului lui Adam, părintele neamului omenesc. Dumnezeu nu a lăsat însă omenirea fără ajutor, si de aceea L-a trimis în lume pe Fiul Său, pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Fără Hristos lumea ar fi un loc al întunericului. Gândeste-te cum ar fi viata ta de copil fără joacă. Copilul care nu se joacă, nu are copilărie. Tot asa, oamenii fără Hristos nu au viată.

”Dar cum, te vei întreba, doar pe pământ sunt milioane si miliarde de oameni care nu cred în Hristos? Ei nu au viată?”

Îti voi explica, sau mai bine zis voi încerca să îti explic ce fel de viată au acestia. Când eram în clasa a VIII-a, chiar de ziua de nastere a tatălui meu, am spart tabla de la scoală (văzusem un film cu bătăi si am încercat să le arăt colegilor o lovitură cu piciorul). L-am sunat pe tata care si-a lăsat musafirii si a venit imediat la scoală. Până să vină el, eu încercam să mă joc cu colegii, să îmi treacă frica, dar nu am reusit. Îmi era teamă de ”represalii”. Totusi, tata nu m-a bătut pentru isprava mea. Era atât de trist (a trebuit să plătească paguba, si o tablă costă destul de mult), încât nici măcar nu m-a certat.

Până să vină tata am trăit clipe de frământare: credeam că voi fi bătut în fata colegilor mei. Nu îmi ardea nici de joacă, nici de glume.

Într-un fel asa este viata necredinciosilor. Asteptarea încordată a unei pedepse, a celei mai mari pedepse cu putintă: sfârsitul vietii. Pentru un necredincios nu e nici o diferentă între sfârsitul lumii si propria moarte: prin moarte necredinciosul crede că termină orice legătură cu existenta.

De ce plâng unii copii când părintii îi iau de la grădinită? Pentru că nu vor ca joaca lor să se termine. Pentru că vor să se mai joace. Si părintii le întrerup joaca. Asa e si cu sfârsitul vietii pământesti a necredinciosilor: ar da orice ca să mai poată trăi măcar câteva zile, dar degeaba. Moartea îi asteaptă.

Se apropie Crăciunul si eu îti scriu despre moarte. Poate că ti se pare că scriu despre lucruri care îi frământă pe oamenii mari. Dar încerc să îti vorbesc despre frumusetea credintei în Hristos, Fiul lui Dumnezeu Care S-a întrupat de la Duhul Sfânt si din Fecioara Maria. Crăciunul este praznicul Nasterii Sale. Si ca să întelegi cât de mare dar este pentru noi faptul că avem un Dumnezeu care S-a făcut om pentru mântuirea noastră ti-am vorbit putin despre cât de îngrozitor este sfârsitul vietii pământesti a necredinciosilor, si cât de apăsătoare este viata celor care se tem de moarte.

Noi suntem crestini, adică stim că moartea nu este un sfârsit, ci este doar o trecere. Din lumea pământească în lumea cerească. Noi avem un Dumnezeu care ne asteaptă în rai. Hristos, pruncul din Betleem, e Cel care a adus omenirii vestea cea bună a faptului că omul poate ajunge iarăsi în rai. După ce Adam a fost izgonit din rai, raiul a fost închis: raiul a fost făcut pentru om, si fără oameni nu îsi avea nici un rost. Era ca o casă pustie. Hristos a venit să îi anunte pe oameni că Dumnezeu S-a milostivit de ei, si că îi asteaptă în Împărătia Sa. Hristos a venit să ne arate calea spre rai.

Noi ne bucurăm la Nasterea Domnului ca cei care, rătăcindu-se prin desert, dau de cea mai sigură Călăuză spre capătul drumului. Sute si mii de ani oamenii s-au chinuit să ajungă la Dumnezeu, au încercat în fel si chip să Îl cunoască pe Dumnezeu. Pruncul din Betleem e Dumnezeul venit în întâmpinarea noastră, e Dumnezeul venit în căutarea noastră.

Hristos putea veni în lume ca un înger. Dar a vrut să vină ca un om, să trăiască viata noastră, să simtă greutătile vietii, să simtă neputinta firii omenesti.

Hristos a venit în lume pentru ca oamenii să cunoască bucuria adevărată, care începe pe pământ si se termină în ceruri. De asta se bucură Biserica, de asta se bucură crestinii...

La aceste rânduri tu mi-ai putea repeta întrebarea care mi s-a mai pus când eram profesor de religie: "De ce totusi lumea caută alte motive de bucurie de Crăciun?" As putea adăuga si eu alte întrebări la întrebările tale: de ce sunt foarte multi crestini care vin la Biserică numai în prima zi a praznicului, iar în celelalte două îsi pierd vremea cu tot felul de prostii? De ce toată lumea asteaptă masa de la sfârsitul postului, când putini au postit? ..." Întrebările mele nu ar răspunde la întrebarea ta si, în loc să te lămurească, te-ar încurca mai tare. Asa că îti voi răspunde la ele mai spre sfârsitul scrisorii, acum vreau să îti scriu despre lucruri mai frumoase.

De ce colindă copiii de Crăciun? De Crăciun colindă toti crestinii. Colindele se cântă în Biserică. Dar copiii nu colindă numai în Biserică: ei colindă pe ulitele satului, pe străzi si prin scările blocurilor care nu au interfoane, sau ale căror usi au fost deschise prin bunăvointa unui locatar mai inimos.

De ce colindă copiii de Crăciun? Pentru că duc lumii vestea nasterii lui Hristos. Bine, dar lumea nu stie că Hristos S-a născut? Ba da. Dar uită foarte des. De la un an la altul lumea are nevoie de glasurile copiilor care să îi aducă aminte că Hristos a venit în lume. Lumea are nevoie de colinda ta. Lumea e o floare care se ofileste fără colindele copiilor. De ce? Pentru că viermele întunericului, diavolul, încearcă să alunge din lume tot ce e frumos, tot ce e curat, tot ce e sfânt. Diavolul vrea să rupă lumea de Dumnezeu. Si colindele îl ard ca niste rugăciuni. El nu vrea ca oamenii să asculte colindele copiilor, nu vrea ca ei să mai creadă colindele copiilor.

În ultima sută de ani a avut loc deformarea colindătorilor. La sate, de Crăciun, toti crestinii asteptau colindătorii cu portile inimilor deschise. Copiii veneau, colindau si erau primiti cu multă dragoste. Nu puteai refuza colindătorii, era ca si cum ai refuza mesajul lor.

Astăzi e "inflatie" de colindători. Cum adică? Adică sunt prea multi colindători pe metru pătrat. De Crăciun blocurile, metrourile, tramvaiele, si magazinele sunt asaltate de cete de colindători ale căror voci scârtâie din pricina solicitării la maxim: aproape toti asteaptă bani, cât mai multi, ca taxă pentru concertele pe care le sustin. Se colindă pentru bani, se face negot cu colinde.

Bine, dar pe vremuri colindătorii cântau "gratuit"? Nu primeau si ei covrigi, nuci, sau tot felul de prăjituri si prăjiturele? Ba da. Numai că neobositii colindători de altădată erau pătrunsi de bucuria si de emotia Crăciunului. Erau ca niste paji care anuntă nunta Împăratului. Pe când colindătorii de astăzi sunt niste vânzători de colinde. Agasează oamenii cu melodiile lor, pe care le cântă cu răceala cu care ar cânta niste manele (de fapt manelele le cântă cu foc, sau jucând în jurul focului de bucurie că au strâns suma scontată la "concertul obligatoriu de iarnă").

Ironizând spiritul comercial al solistilor care străbat în viteză scările blocurilor, încercând să obtină "prăzi" cât mai bogate, Stefan Hruscă spunea odată ce primesc azi colindătorii: "nuci, alune, un euro, doi...". Ar putea să lase drept "amintire" numărul de cont din bancă, pentru ca transferul să fie mai simplu, si să nu umble cu atâtia bani după ei.

Nu este Crăciunul sărbătoarea darurilor, nu este si acesta un mod civilizat pentru a aduna bani pentru cadouri?

Nu. Poate că răspunsul acesta te nemultumeste. Lumea întreagă se lasă prinsă de vraja sărbătorilor de iarnă, crestini si necrestini se lasă prinsi de febra "cadourilor". Toti intră în vârtejul halucinant al cumpărăturilor.

Cu ocazia Nasterii lui Hrisos, toti îsi fac cadouri. Exceptie fac numai săracii, care nu rareori fac Crăciunul fără să mănânce o felie de cozonac proaspăt. Dar îti voi scrie mai încolo despre ei si despre bogatii care îsi fac Crăciunul prin restaurante scumpe.

Voi încerca să te fac să întelegi că Sărbătoarea Nasterii Domnului nu are prea multe în comun

cu Sărbătoarea Darurilor de iarnă. E un lucru foarte complicat, dar am încredere în tine. Stiu că esti la o vârstă fragedă, dar cred că asa cum încerci să întelegi foarte multe despre lumea în care trăiesc oamenii mari, asa vei întelege si ceea ce îti scriu acum.

Oamenii mari consideră că cei mici nu sunt în stare să înteleagă lucrurile serioase, în timp ce pentru a le explica tot felul de lucruri neimportante îsi ocupă cât mai mult timp. Si mai e ceva: oamenii mari le spun copiilor numai ceea ce consideră că e cazul să le spună. Dacă un părinte îsi convinge copiii de importanta prăznuirii Crăciunului, de faptul că atunci crestinii trebuie să Îl primească pe Hristos în dar prin Sfânta Împărtăsanie, si părintele nu merge să se spovedească si să se împărtăsească, atunci copilul îsi dă seama că ceva nu este în regulă.

Pentru a nu se ajunge la astfel de situatii, părintii preferă să îsi convingă copiii că de fapt Crăciunul este o sărbătoare a trupului, o sărbătoare în care mâncarea este din belsug, în care cadourile sunt împărtite în stânga si în dreapta, si în care Dumnezeu e invocat numai pentru a da impresia că totul este asa cum ar trebui să fie.

S-ar putea să te pun pe gânduri scriindu-ti aceste lucruri. Dacă există părinti care prezintă deformat copiilor Crăciunul, înseamnă că există părinti pentru care credinta în Dumnezeu este un lucru lipsit de importantă.

Si asa si e. În Vietile Sfintilor găsim nu putine exemple de părinti care au căutat să îi îndepărteze pe copiii lor de credinta în Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Si numărul acestora nu s-a împutinat până astăzi. Ba chiar a crescut.

Poate că stii despre pătimirea Sfintei Mucenite Filofteea de la Curtea de Arges, care a fost ucisă chiar de către tatăl ei: ea avea obiceiul de a da oamenilor săraci o parte din mâncarea pe care mama ei vitregă i-o trimitea tatălui său la câmp. Si în zilele noastre mai sunt copii care îi iubesc atât de mult pe săraci încât îsi pun în pericol propria viată pentru a-i ajuta. Dar mai sunt si părinti care, plini de mânie drăcească, îsi pedepsesc copiii pentru fiecare faptă evanghelică pe care o săvârsesc.

Poate că unii părinti vor citi si ei aceste rânduri. Se vor revolta si se vor întreba de ce sădesc în mintile copiilor neîncredere fată de părintii lor.

Răspunsul meu e simplu: mi-as dori ca toti părintii din lume să fie crestini si să îsi crească fiii în dreapta credintă, fiindu-le primele călăuze pe calea mântuirii.

Unii părinti încearcă să îsi convingă copiii că, Crăciunul este o simplă sărbătoare a darurilor, invocând faptul că dacă i-au adus pe lume sunt liberi să îi crească cum voiesc.

Tot asa încerc si eu să conving că această sărbătoare este cu mult mai mult: este o sărbătoare sfântă, de care oamenii ar trebui să se bucure mai ales duhovniceste.

Chiar dacă esti la o fragedă, îti dai seama că în lumea oamenilor mari există multă răutate (asta o stii mai ales de la televizor, din filmele si din stirile care îti vatămă mintea). Gândeste-te că, dacă Hristos nu S-ar fi întrupat din Fecioara Maria, răul din lume ar fi fost mult mai mare. Si ceea ce noi considerăm că e rău ar fi fost considerat bine. Gândeste-te că dacă nu S-ar fi întrupat Hristos dragostea dintre oameni ar lipsi. Poate că până acum ar fi avut loc si sfârsitul lumii, din cauza cine stie cărui război sau a cine stie cărei bombe lansată ”din greseală”.

Hristos a venit în lume pentru ca să îi învete pe oameni să se iubească; nu cu o dragoste egoistă, nu cu o dragoste de clan, prin care ne iubim numai rudele si prietenii. Ci cu o dragoste cu care îi iubim si pe cei buni si pe cei răi. Această dragoste simtind-o cei buni, devin si mai buni, iar cei răi pun frâu răutătii lor.

Hristos S-a născut pentru a omorî moartea. Hristos S-a născut pentru a-i învăta pe oameni cum să trăiască pentru a dobândi raiul. Tu poate nu te-ai gândit încă ce meserie vei avea când vei creste mare. Dar Hristos ti-a arătat care trebuie să fie viitoarea ta meserie: cea de ostas al Împăratului ceresc.

Să nu crezi că prin rândurile mele încerc să te îndepărtez de bucuria cadoului pe care ti-l doresti de Crăciun. Există o legătură directă între Crăciun si acest cadou.

Toti oamenii îsi doresc cadouri, de la cei mici până la cei mari. Ce sunt cadourile? Prilejuri de a înfrunta banalitatea si plictiseala, prilejuri de bucurie. Oamenii au nevoie de cadouri tocmai pentru că viata are multe momente triste.

Hristos a înteles că oamenii au nevoie de cadouri, de daruri. El este Cel mai pretios dar pe care îl pot primi crestinii de Crăciun.

Poate despre Sfânta Împărtăsanie ai învătat la scoală că este Trupul si Sângele Domnului nostru Iisus Hristos.

”Dar de împărtăsit ne putem împărtăsi la orice Liturghie, nu e nimic deosebit în faptul că ne putem împărtăsi de Crăciun...”

Am auzit această replică mai demult, la o oră de religie. E adevărat că ne putem împărtăsi cu Sfintele Taine si în altă zi. Dar pentru a cunoaste bucuria Crăciunului trebuie să Îl primim pe Hristos în inimile noastre. Si cum putem spune că Îl primim pe Hristos în inimi câtă vreme refuzăm să Îl primim asa cum ni Se dăruieste, adică prin Sfânta Împărtăsanie?

Nu, micul meu prieten, cine nu se împărtăseste de Crăciun, nu poate simti adevăratul praznic. Se aseamănă celor care se satură de o mâncare doar simtindu-i mirosul, si lenevindu-se să meargă la masă.

Să nu te gândesti că ai destulă vreme înainte ca să te împărtăsesti la fiecare dintre Crăciunurile ce vor urma. Vei creste si, pe măsură ce anii trec, vor apărea din ce în ce mai multe motive ca tu să nu te împărtăsesti. Cel mai important dintre ele este faptul că, într-o formă sau alta, vei fi ispitit de păcat. Să îi luăm ca exemplu pe liceeni, sau mai bine pe studenti: câti studenti se împărtăsesc la marile sărbători la biserica la care mergi tu? Foarte putini (dacă tu însuti nu mergi la biserică de sărbători nu ai cum să îti dai seama de acest lucru). De ce? Pentru că sunt la vârsta la care simt adierea păcatului. Diavolul cel pierzător de suflete le întinde undita si ei, dacă nu sunt tari în credintă, muscă momeala. Tineretea este vârsta la care armatele diavolului distrug mii de suflete: pentru că, dacă le-au biruit încă de acum, le vor tine mult mai usor în sclavie.

Diavolul se teme numai de sufletele curate, de sufletele care stau sub binecuvântarea lui Dumnezeu. Profită de curătia vârstei tale: nu îl lăsa pe vrăjmas să spargă zidul sufletului tău. Primeste-l în viata ta pe Hristos. Spovedeste-te si împărtăseste-te.

”O, dar nu îmi place să mă spovedesc...”

Si acest lucru l-am auzit de la elevii mei. Dar celor cărora nu le place să se spovedească, le place să facă altceva, de obicei lucruri rele. Mintitul părintilor intră în această listă, si este încă dintre cele mai mici. Tu nu ai cum să îti dai seama cum creste un suflet care iubeste minciuna: e ca si cum ar fi udat cu otravă. Si, peste ani de zile, otrava îl va îmbolnăvi.

Vrei să îti faci tu singur cel mai frumos dar de Crăciun? Spovedeste-te si împărtăseste-te. Vei vedea cum sufletul tău se va umple de lumină si de bucurie. Vei vedea cum toate se vor lumina în jurul tău.

Cu cât te vei bucura mai mult de dragostea lui Hristos, cu atât îti vei iubi mai mult părintii, si cu atât mai mult vei simti dragostea lor. Cu cât Îl vei iubi mai mult pe Părintele ceresc, cu atât îi vei iubi mai mult si pe părintii tăi trupesti.

Si încercati să le faceti si voi daruri părintilor vostri. Viata lor e plină de greutăti. Voi trebuie să încercati să îi mângâiati cât mai mult. Voi trebuie să le dăruiti dragostea voastră. Asa cum copiii au nevoie de părintii lor, atât material cât si spiritual, si părintii au nevoie de copiii lor. Asta o spun nu ca pe o simplă teorie: nu de putine ori, frânt de oboseală fiind, m-am odihnit în dragostea băiatului meu, Codrin. (Fetita, Nectaria, e mică: are abia două luni. Si, chiar dacă la

capitolul vorbe stăm prost, la capitolul ”declaratii de dragoste” stăm foarte bine: se luminează la fată când îi zâmbesc, si asta mă umple de bucurie).

Îmi iubesc copiii si am mare nevoie de dragostea lor. Asa au si părintii tăi nevoie de dragostea ta. Când eram mic, nimeni nu mi-a spus că părintii mei au nevoie de dragostea mea. Abia când mi-a murit mama, mi-am dat seama cât de mult însemnam noi, eu si sora mea, pentru tatăl nostru. Si abia după ani de zile mi-am dat seama cât am gresit eu fată de el, si cât de mult l-am supărat.

Ascultă sfatul unui ”om mare”: părintii tăi au nevoie de dragostea ta. Si acum, apropiindu-se Crăciunul, îi poti ajuta să iasă putin din febra cumpărăturilor si a curăteniei. Odihneste-i prin dragostea ta.

”Dar oare ei îmi vor da darul pe care îl astept?...” Sper că nu îti pui această întrebare atunci când îti scriu despre iubirea de părinti. Iubirea nu se vinde si nu se cumpără. Iubirea care se cumpără, nu este iubire. Iubeste-ti părintii si dacă vei primi darurile asteptate, si dacă nu le vei primi. Poate că anul acesta ”Mos Crăciun” a fost mai sărac, si nu a putut să cumpere tot ce si-ar fi dorit.

Voi scrie acum câte ceva despre părintii care, din cauza sărăciei, nu pot cumpăra prea multe bunătăti pentru masa de Crăciun. Poate că aceste rânduri vor fi citite si de către copii mai sărăcuti, de copii care jinduiesc la răsfătul de care au parte colegii lor.

De la începutul lumii si până la sfârsitul ei, vor exista trei categorii de oameni: bogatii, săracii, si oamenii care nu sunt nici bogati si nici săraci. Chiar dacă, din orgoliu, cei din urmă se socotesc bogati, sau dacă, din zgârcenie, se socotesc săraci, pentru ei sărbătorirea Crăciunului nu pune mari probleme.

Dar pentru săraci...

”Săracii sunt niste vietăti cu două picioare, care străbat lumea noastră accidental. Ar trebui să existe anumite bariere, pentru ca vietile noastre să nu se intersecteze...”, gândesc bogatii necredinciosi, ghiftuindu-se cu mâncare si cu băutură.

Voi spune despre cei săraci câteva cuvinte: voi da un exemplu de trăire a sărăciei care va dovedi cât de strâns pot fi legate sărăcia si sfintenia: o familie cu unsprezece copii trăia într-o singură cameră. Sotul muncea din greu să asigure pâinea familiei. Si el avea o singură nemultumire: că nu putea face milostenie. Că, desi sotia sa făcea treabă în casele altora, si uneori lucra fără să ia bani (când ajuta alti oameni săraci), el nu putea să îi ajute pe cei aflati în necazuri. Nici unul dintre autorii cărtilor de succes nu are atâta imaginatie încât să creeze un personaj atât de altruist. Si totusi astfel de eroi ai lui Hristos există.

Cum s-o fi prăznuit Crăciunul în casa acestui sărac? Cu mâncăruri si băuturi alese? Nu, evident că nu. Dar sunt convins că în casa lui era mai multă bucurie decât în casele tuturor bogatilor la un loc. Săracii pot fi sfinti, săracii Îl pot avea pe Dumnezeu (desigur că există multi săraci păcătosi, asa cum există si unii bogati sfinti).

Dacă părintii sunt credinciosi, Crăciunul este plin de bucurie. Si Dumnezeu rânduieste să fie si ceva daruri pentru copii, si ceva bun pe masă.

Si atunci când masa e săracă, si copiii si-ar dori ceva bun, ar trebui să se roage Domnului să aibă grijă de ei. Si Dumnezeu nu îi va lăsa.

Am fost foarte impresionat de o scrisoare a unui copil către Dumnezeu, scrisoare pe care am citit-o într-o carte de povesti. Nu de mult timp am aflat si care e originea ei: această scrisoare a fost scrisă de un mare sfânt al Bisericii, de Sfântul Nectarie din Eghina, făcătorul de minuni. Într-o noapte L-a visat pe Hristos, care l-a întrebat de ce plânge. Si pentru că în vis nu I-a putut răspunde, înecându-se în lacrimi, a doua zi i-a răspuns prin următoarea scrisoare: ”Hristoase al meu, m-ai întrebat de ce plâng. Mi s-au rupt hainele, mi s-au prăpădit încăltările de mi-au iesit

degetele afară si mor de frig. Mi-e foarte frig acum iarna. M-am dus aseară la stăpânul meu si m-a alungat. Mi-a spus să scriu acasă alor mei, să-mi trimită ei. Hristoase al meu, de atâta amar de vreme muncesc aici, si n-am trimis maicii mele nici un bănut... Acum, ce să mă fac? Cum să o scot la capăt fără haine? Tot muncind, s-au rupt. Iartă-mă că Te necăjesc. Mă închin Tie si Te iubesc eu, robul Tău, ...".

A pus scrisoarea într-un plic pe care a scris destinatarul: "Pentru Domnul nostru Iisus Hristos, în ceruri". Din rânduiala lui Dumnezeu, scrisoarea a fost deschisă de un om bogat, care i-a trimis tânărului haine, mâncare si bani.

Mi-a plăcut să citesc povestea. Dar mi-a plăcut si mai mult să aflu că scrisoarea a existat, si că ajutorul primit în urma scrierii ei a fost real. Viata e, nu de putine ori, mai palpitantă decât cărtile.

Dumnezeu nu sovăie să asculte rugăciunile celor care Îi cer ajutorul. Învată de la Sfântul Nectarie să Îi ceri Domnului tot ceea ce îti trebuie cu adevărat. Sunt multe lucruri pe care ni le dorim, dar pe care nu I le cerem lui Dumnezeu tocmai pentru că stim că nu ne-ar fi de folos să le avem. Ar fi bine să îti dai seama că nici unul dintre lucrurile pe care nu le-am primi drept dar de la Dumnezeu, nu ne fac viata mai frumoasă. Si, chiar dacă pe moment ne gonesc plictiseala, în timp îsi arată urmările nedorite. (Să luăm un exemplu: jocurile pe calculator au din ce în cei mai multi "discipoli" astăzi. Copiii se joacă si le e bine. Dar creierul lor are de suferit de pe urma acestor jocuri - cu toate că reclamele sustin contrariul. Si din copiii normali apar copii ofiliti, nervosi si egoisti. Copii al căror randament intelectual e din ce în ce mai scăzut. Le-au fost de folos jocurile pe calculator? La întrebarea asta poti răspunde singur. Si totusi, există copii care Îl roagă pe Dumnezeu să le trimită asemenea jocuri...). Încearcă să îti dai seama că tot ceea ce facem are urmări în viitor: bune sau rele.

Ti-am scris această scrisoare pentru a-ti oferi si o altă imagine a Crăciunului. Scrisoarea mea se apropie de sfârsit. Se termină brusc, pentru că nu am scris tot ce aveam să îti scriu. Poate că îti voi scrie din nou la anul. Si atunci îti voi scrie mai mult.

Tine minte că vei creste. Vrei sau nu, vei ajunge un om mare. Si atunci se va vedea dacă felul în care ai petrecut Crăciunul I-a plăcut lui Dumnezeu sau nu. Cred că la slujba Nasterii Domnului vei veni, asa cum vin multi copii. Dar nu e de ajuns. Crăciunul tine mai mult de două ore...

Extrase din cartea Bucuria Craciunului. Editura Sfantul Nectarie, 2002